

VENDIM
Nr. 29, datë 30.3.2017

NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:

Bashkim Dedja	kryetar i	Gjykatës Kushtetuese	
Vladimir Kristo	anëtar i	“	“
Vitore Tusha	anëtare e	“	“
Fatmir Hoxha	anëtar i	“	“
Gani Dizdari	anëtar i	“	“
Fatos Lulo	anëtar i	“	“
Besnik Imeraj	anëtar i	“	“

me sekretare Belma Lleshi, në datën 21.2.2017, mori në shqyrtim në seancë plenare, mbi bazë dokumentesh, çështjen me nr. 92/28 Akti, që u përket:

KËRKUES: Aleksandër Kolonja, Konstandin Kolonja, Linde Ulrike Schiedel, Sabire Kolonja
SUBJEKTE TË INTERESUARA: Ambasada e Republikës së Turqisë, Ministria e Punëve të Jashtme, Alma Zadeja (Radovicka), Gëzim Radovicka, Gazmend Radovicka, Agjencia e Kthimit dhe Kompensimit të Pronave Tiranë, Zyra e Regjistrimit të Pasurive të Paluajtshme

OBJEKTI: Shfuqizimi si të papajftueshme me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë i vendimeve nr. 1307 akti, datë 14.4.2014 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë; nr. 00-2014-3699 (582), datë 12.11.2014 të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë.

BAZA LIGJORE: Nenet 41, 42, 43, 116, 122, 131/f dhe 134/1/i të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë; neni 6 i Konventës Europiane për të Drejtat e Njeriut; nenet 39, 60 dhe 61 të Kodit të Procedurës Civile; nenet 31 dhe 32 të Konventës së Vjenës për Marrëdhëniet Diplomatike të datës 18.4.1961; nenet 7 dhe 13 të Konventës për Imunitetet Juridiksionale të Shteteve dhe të Pronave të tyre nga Asambleja e Përgjithshme e Kombeve të Bashkuara e vitit 2004; nenet 27 dhe 28, të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000, “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”.

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjoi relatorin e çështjes Besnik Imeraj, mori në shqyrtim pretendimet me shkrim të kërkuësve, të cilët kanë kërkuar pranimin e kërkesës, prapësimet me shkrim të subjektit të interesuar, Ministrisë së Punëve të Jashtme, që ka kërkuar rrëzimin e kërkesës, prapësimet me shkrim të subjekteve të interesuara, Alma Zadeja (Radovicka), Gëzim Radovicka dhe Gazmend Radovicka, të cilët kanë kërkuar rrëzimin e kërkesës, si dhe diskutoi çështjen në tërësi,

VËREN:
I

1. Kërkuesit Aleksandër Kolonja, Konstandin Kolonja, Linde Ulrike Schiedel dhe Sabira Kolonja janë trashëgimtarë ligjorë të ish-pronarit Sh.K., i cili me kontratën e shitblerjes të datës 19.11.1940 ka blerë nga shtetasi N.R. një sipërfaqe toke prej 2000 m².

2. Me vendimin nr. 564, datë 17.12.1995, Komisioni i Kthimit dhe Kompensimit të Pronave (KKKP) pranë Bashkisë Tiranë ka vendosur njohjen pronar dhe kthimin e një sipërfaqeje trualli prej 26.757 m² ish-pronarit N.R., trashëgimtarët e të cilit (subjektet e interesuara Radovicka) me kontratën e datës 2.6.2011 i kanë shitur Ambasadës së Republikës së Turqisë një sipërfaqe toke prej 6.780 m².

3. Kërkuesit, duke pretenduar se në sipërfaqen e kthyer me vendim të KKKP-së, një pjesë e së

cilës i është shitur më pas Ambasadës së Republikës së Turqisë, është përfshirë padrejtësisht edhe sipërfaqja prej 2000 m², në pronësi të trashëgimlënësit të tyre, i janë drejtuar gjykatës me padi me objekt anulimin pjesërisht të vendimit nr. 564, datë 17.12.1995 të KKKP-së Tiranë për sa i përket sipërfaqes së tokës 2000 m²; detyrimin e palëve të paditura t'i njohin ata pronarë; konstatimin e pavlefshmërisë së pjesshme të kontratës të shitjes të datës 2.6.2011; detyrimin e së paditurës Ambasada e Republikës së Turqisë që të lirojë dhe t'u dorëzojë sipërfaqen e truallit prej 2000 m²; urdhërimin e ZRPP-së që të fshijë regjistrimin e bërë në emër të të paditurve dhe të regjistrojë pronën në emër të kërkuesve.

4. Me vendimin nr. 1307 akti, datë 14.4.2014, Gjykata e Rrethit Gjyqësor Tiranë ka vendosur mungesën e juridiksionit gjyqësor mbi palën e paditur Ambasada e Republikës së Turqisë, bazuar në nenin 39 të Kodit të Procedurës Civile (KPC) dhe nenin 31 të Konventës së Vjenës për Marrëdhëniet Diplomatike, duke vlerësuar se ky subjekt gëzon mbrojtje nëpërmjet imunitetit që ofron Konventa dhe se vetë ambasada, me anë të notës verbale të datës 18.2.2013, drejtuar Ministrisë së Punëve të Jashtme, ka refuzuar marrjen e fletëthirrjes së gjykatës, duke mos pranuar vullnetarisht për t'iu nënshtuar juridiksionit gjyqësor. Po ashtu, gjykata ka pranuar edhe kërkesën e Ministrisë së Punëve të Jashtme për të marrë pjesë në gjykim si person i tretë. Kundër këtij vendimi kërkuesit kanë paraqitur ankim në Gjykatën e Lartë.

5. Me vendimin nr. 00-2014-3699 (582), datë 12.11.2014, Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë në përfundim të gjykimit ka vendosur lënien në fuqi të vendimit të mësipërm të gjykatës së shkallës së parë.

6. Në lidhje me themelin e çështjes rezulton se me vendimin nr. 5847, datë 13.7.2015, Gjykata e Rrethit Gjyqësor Tiranë ka vendosur: *“Pranimin e pjesshëm të kërkesëpadisë. Anulimin e pjesshëm të vendimit nr. 564, datë 17.12.1995 të KKKP-së Tiranë vetëm për sipërfaqen 2000 m²... Detyrimin e të paditurve Alma Zadeja (Radovicka), Gëzim Radovicka dhe Gazmend Radovicka të njohin pronarë paditësit Aleksandër Kolonja, Konstandin Kolonja, Linde Ulrike Schiedel dhe Sabira Kolonja, për sipërfaqen 2000 m²...”*. Për sa u takon pretendimeve të tjera të ngritura nga kërkuesit në kërkesëpadi, konkretisht ato që lidhen me konstatimin e pavlefshmërisë së pjesshme të kontratës së shitjes dhe detyrimin e Ambasadës së Republikës së Turqisë për lirimin dhe dorëzimin e sipërfaqes së truallit, në vendimin e saj gjykata ka arsyetuar se në lidhje me këto kërkitime ajo është shprehur më parë në vendimin e ndërmjetëm të datës 14.4.2014 dhe se nuk mund të gjykojë asnjë lloj kërkitimi që i drejtohet këtij subjekti, Ambasadës së Republikës së Turqisë.

7. Kërkuesit i janë drejtuar gjykatës së shkallës së parë me kërkesë për plotësim vendimi, me pretendimin se gjykata nuk është shprehur në dispozitiv për të gjitha kërkitimet e palës paditëse, konkretisht ato që lidhen me të paditurën Ambasada e Republikës së Turqisë.

8. Me vendimin nr. 758 akti, datë 19.11.2015, Gjykata e Rrethit Gjyqësor Tiranë ka vendosur rrëzimin e kësaj kërke.

II

9. **Kërkuesit Aleksandër Kolonja etj.**, i janë drejtuar me kërkesë Gjykatës Kushtetuese (*Gjykata*) për shfuqizimin e vendimeve objekt kërke, duke paraqitur këto shkaqe në mënyrë të përmbledhur:

9.1 Interpretimi i Kolegjit Civil në lidhje me zbatimin e neneve 31 dhe 32 të Konventës së Vjenës dhe, për rrjedhojë, përjashtimi i Ambasadës së Republikës së Turqisë nga procesi gjyqësor është jo korrekt dhe jo në përputhje me standardet e mbajtura në raste të tjera. Ky qëndrim ka krijuar një situatë paradoksale, ku pronarët realë të pasurisë nuk mund të gëzojnë të drejtën e pronësisë të garantuar nga neni 41 i Kushtetutës. Nga ana tjetër, kjo i privon kërkuesit edhe nga e

drejta për një proces të rregullt ligjor, e sanksionuar në nenin 42 të Kushtetutës, pasi nuk lejon marrjen e masës së sigurimit të padisë deri në përfundimin e procesit gjyqësor.

9.2 Në rastin konkret jemi përpara rastit përjashtimor të juridiksionit të gjykatave shqiptare, pasi në kontratën e shitblerjes të lidhur mes palëve të paditura është pranuar nga ana e Ambasadës së Republikës së Turqisë juridiksioni i gjykatave shqiptare për zbatimin e kësaj kontrate, në kuptim të neneve 31 dhe 32 të Konventës së Vjenës, dhe ajo ka hequr dorë vullnetarisht nga imuniteti.

9.3 Sipas nenit 32/3 të Konventës së Vjenës, në rast se përfaqësuesi diplomatik futet në një proces gjyqësor, çka parashikohet në pikën 9 të kontratës të lidhur mes palëve të paditura, ai nuk mund të gëzojë imunitet në lidhje me çdo kundërpadi që lidhet me padinë kryesore. Sipas kontratës, ambasada ka pranuar juridiksionin shqiptar për zgjidhjen e mosmarrëveshjeve që mund të dalin gjatë zbatimit të saj dhe nuk e ka lidhur këtë me subjektin kontraktor, por me mosmarrëveshjet mes palëve. Nga konteksti i Konventës së Vjenës kufizimet për juridiksionin lidhen me objektin e marrëdhënies kontraktuale dhe jo me subjektin kontraktor. Është nonsens që ky subjekt pranon juridiksionin për shitësin jolegjitim, familjen Radovicka, dhe nuk e pranon atë për pronarin legjitim, familjen Kolonja. Për rrjedhojë, neni 9 i kontratës duhet konsideruar si pranim i juridiksionit të gjykatave shqiptare. Ky qëndrim mbështetet edhe në vendimin unifikues nr. 8, datë 10.6.2011 të Gjykatës së Lartë, sipas të cilit edhe pse asnjë nga marrëveshjet ndërkombëtare nuk përcakton formalisht aktin e heqjes dorë nga imuniteti, vetëm akti ku vullneti i subjektit është shprehur qartë e fut çështjen në juridiksionin e gjykatave shqiptare.

9.4 Po ashtu, sipas nenit 31/a të Konventës së Vjenës agjenti diplomatik gëzon imunitet përveçse kur bëhet fjalë për një veprim real lidhur me një pasuri të paluajtshme private që ndodhet në territorin e shtetit pritës, përveçse kur ai e posedon për llogari të shtetit akreditues për qëllimet e misionit. Pasuria në fjalë është e regjistruar në ZRPP-në Tiranë në emër të Ambasadës së Republikës së Turqisë, por nuk është vendi ku agjenti diplomatik ushtron aktivitetin e tij. Sipas faqes zyrtare të ambasadës ajo e ushtron aktivitetin në një godinë të marrë me qira, kurse sipas faqes zyrtare të Bashkisë së Tiranës sipërfaqja objekt konflikti gjyqësor figuron pjesë e Parkut të Madh të Tiranës, për rrjedhojë kuadri ligjor nuk krijon hapësirë për t'u pajisur me leje ndërtimi.

10. **Subjekti i interesuar, Ambasada e Republikës së Turqisë**, ka informuar Gjykatën se për shkak të statusit të saj diplomatik nuk ka marrë pjesë dhe nuk është shprehur në asnjë nga proceset gjyqësore dhe se këtë përfaqësim e ka marrë përsipër **Ministria e Punëve të Jashtme**. Kjo e fundit, në prapësimet me shkrim drejtuar Gjykatës, në mënyrë të përmbledhur, ka parashtruar:

10.1 Në rastin konkret qëndrojnë përballë njëra-tjetrës dy të drejta, ajo e individit dhe ajo e interesit të përgjithshëm. GJEDNJ-ja ka theksuar se e drejta e individit nuk është një e drejtë absolute, por ajo mund të kufizohet me ligj dhe në rast se cenon interesin e përgjithshëm.

10.2 Konflikti real në çështjen objekt shqyrtimi është ai mes dy palëve të së drejtës civile, i cili rezulton të jetë ende në shqyrtim nga gjykatat e faktit, pra i pazgjidhur gjyqësisht. Pretendimi se në rast të mospranimit të kërkesës ekziston rreziku që të cenohet e drejta e pronësisë, e cila nuk është sanksionuar me vendim të formës së prerë, do të krijonte një amulli në sistemin gjyqësor dhe do të binte ndesh me qëndrimin e kësaj Gjykate për sa i takon vlerësimin e ligjshmërisë së procesit gjyqësor në gjykatat e zakonshme, të cilat nuk janë shprehur me vendim për këtë rrezik të supozuar.

10.3 Pranimi i juridiksionit të gjykatave shqiptare në nenin 9 të kontratës nga palët nënshkruese të saj, i shtrin efektet vetëm ndërmjet këtyre palëve dhe nuk mund të dalë tej vullnetit të parashikuar shprehimisht dhe të pranuar verbalisht prej tyre.

10.4 Referimi i kërkuar në vendimin unifikues nr. 8/2011 është i gabuar, pasi me këtë vendim është njësuar praktika gjyqësore në marrëdhëniet e punës. Sipas vendimit unifikues heqja dorë nga imuniteti kërkon domosdoshmëri qenien palë të këtij vullneti. Në rastin konkret, Ambasada e Republikës së Turqisë nuk është palë në marrëdhënien juridike kontratë shitblerje me familjen Kolonja, por me familjen Radovicka dhe vetëm me këtë palë ka pranuar juridiksionin e gjykatave

shqiptare. Po ashtu, pala turke nuk ka hequr dorë nga imuniteti, por ka kërkuar përfitimin prej tij dhe prej privilegjeve të njohura nga Konventa e Vjenës.

10.5 Destinacioni i kësaj pasurie është i qartë, pasi përpara blerjes së pasurisë agjenti diplomatik ka marrë pëlqimin dhe ka njoftuar palën shqiptare, në rastin konkret Ministrinë e Punëve të Jashtme, se kjo pronë do të blihet me qëllim përdorimin e saj për ndërtimin e godinës që do të shërbejë si seli e ambasadës. Në momentin që prona është transkriptuar dhe është certifikuar ky transaksion nëpërmjet lëshimit të certifikatës së pronësisë, ajo ka marrë status të veçantë të mbrojtur nga Konventa.

11. *Subjektet e interesuara, Alma Zadeja (Radovicka), Gëzim Radovicka dhe Gazmend Radovicka*, në prapësimet me shkrim drejtuar Gjykatës, në mënyrë të përmbledhur, kanë parashtruar:

11.1 Në kërkesën drejtuar Gjykatës Kushtetuese janë paraqitur të gjitha shkaqet e ngritura në rekurs, të cilave Gjykata e Lartë u ka dhënë përgjigje. Po ashtu, në kërkesë nuk paraqitet asnjë shkelje ligjore dhe kushtetuese e procesit të zhvilluar në atë gjykatë.

11.2 Gjykata e Lartë ka arsyetuar në vendimin e saj se përse në rastin në fjalë nuk kemi shprehje të vullnetit për heqjen dorë nga imuniteti. Megjithatë, në nenin 9 të kontratës pranohet juridiksioni shqiptar për mosmarrëveshjet që lindin nga kontrata e shitblerjes, e cila është zbatuar tërësisht, pasi palët i kanë shlyer detyrimet ndaj njëra-tjetrës dhe prona është regjistruar në ZVRPP.

11.3 Referimi në vendimin unifikues të Gjykatës së Lartë është i gabuar, pasi ai ka pasur për objekt një marrëdhënie pune.

11.4 Pretendimi i kërkuar për humbjen e së drejtës për të gëzuar pronën e tyre nuk është i drejtë. Subjektet e interesuara në asnjë moment gjatë gjykimit nuk e kanë kundërshtuar faktin e njohjes së pronësisë të familjes Kolonja për sipërfaqen 2000 m² dhe kanë ofruar jashtëqyqësisht dhe në gjykim zgjidhjen me pajtim, duke dhënë disa variante për kërkuar.

III

Vlerësimi i Gjykatës Kushtetuese

A. Për legjitimitimin e kërkuar

12. Gjykata vlerëson se kërkuar legjitimohen *ratione personae* në lidhje me pretendimet e paraqitura në kërkesë, në kuptim të nenit 131/f dhe 134/1/i të Kushtetutës dhe *ratione temporis*, pasi kërkesa është paraqitur në Gjykatën Kushtetuese brenda afatit të parashikuar nga ligji nr. 8577, datë 10.2.2000, “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”.

13. Në lidhje me legjitimitimin *ratione materiae* Gjykata vëren se neni 131/f i Kushtetutës parashikon se individ mund t’i drejtohet asaj për gjykimin përfundimtar të pretendimeve të tij për cenimin e së drejtës kushtetuese për një proces të rregullt ligjor, pasi të ketë shteruar të gjitha mjetet juridike për mbrojtjen e kësaj të drejte. Kontrolli i ushtruar nga Gjykata Kushtetuese, përfshirë edhe rastet e shkeljes së të drejtave të individit nga një proces i parregullt ligjor, është një kontroll subsidiar, që do të thotë se individ duhet t’i ketë shteruar mjetet dhe rrugët e tjera ligjore. Shterimi nënkupton se kërkuar duhet t’i shfrytëzojë në shkallët e sistemit gjyqësor të gjitha mjetet e lejueshme dhe mundësitë procedurale për vendosjen në vend të të drejtave të pretenduara të shkelura. Mjetet ligjore shterojnë kur, në varësi të rrethanave të çështjes, rregullat procedurale nuk parashikojnë mjete të tjera ankimi (*shih vendimin nr. 17, datë 16.5.2011 të Gjykatës Kushtetuese*).

14. Kushtetuta duhet interpretuar në atë mënyrë që të ketë kuptimin më të arsyeshëm dhe të frytshëm të mundshëm. Duke qenë se mbrojtja kushtetuese ka një funksion *subsidiar*, ajo mund të kërkojë vetëm për një vendim përfundimtar, të çfarëdolloj forme, që përmbyll procesin gjyqësor. Dhunimi i së drejtës për një proces të rregullt ligjor, e garantuar nga neni 42 i Kushtetutës, mund të pretendohet në këtë Gjykatë vetëm pasi të shterohen të gjitha mundësitë e ofruara nga sistemi i apeleve dhe kjo vlen edhe në

rastet kur procedurat gjyqësore paraprake çojnë në një rëndim të mëtejshëm ose në tejzgjatjen e dhunimit të kësaj të drejte (*shih vendimin nr. 28, datë 23.6.2011 të Gjykatës Kushtetuese*).

15. Gjykata vëren se objekt kundërshtimi para saj është bërë një vendim i Gjykatës së Lartë, i cili ka vendosur përfundimisht nxjerrjen e çështjes jashtë juridiksionit gjyqësor shqiptar lidhur me palën e paditur në proces Ambasada e Republikës së Turqisë. Në kushtet kur ky vendim është përfundimtar dhe i detyrueshëm për zbatim nga gjykatat gjatë shqyrtimit të themelit të çështjes, kërkuesit nuk kanë mjet tjetër ligjor për të goditur këtë vendim. Për rrjedhojë, kërkuesit legjitimohen t'i drejtohen Gjykatës në kuptim të nenit 131/f të Kushtetutës.

B. Për pretendimin e cenimit të së drejtës së aksesit

16. Sipas kërkuesve, interpretimi i Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë në lidhje me zbatimin e neneve 31 dhe 32 të Konventës së Vjenës dhe, për rrjedhojë, përjashtimi i Ambasadës së Republikës së Turqisë nga procesi gjyqësor u ka cenuar atyre të drejtën e pronës private dhe të drejtën për një proces të rregullt ligjor. Sipas tyre, ambasada e ka pranuar juridiksionin e gjykatave shqiptare në kontratën e shitblerjes të lidhur mes palëve të paditura, dhe në këtë mënyrë ka hequr dorë vullnetarisht nga imuniteti. Po ashtu, po në kuptim të Konventës së Vjenës, pasuria objekt konflikti edhe pse është e regjistruar në ZRPP-në Tiranë në emër të Ambasadës së Republikës së Turqisë, nuk rezulton të jetë vendi ku agjenti diplomatik ushtron aktivitetin e tij.

17. Bazuar në parimin *jura novit curia* Gjykata ka theksuar se ajo mund të vlerësojë vetë nëse pretendimet e ngritura në kërkesë bien në fushën e veprimit të një dispozite të caktuar, që nuk është parashtruar para saj dhe se ajo nuk e konsideron veten të detyruar nga cilësimi që u është bërë fakteve të çështjes nga kërkuesi (*shih vendimin nr. 27, datë 9.5.2012 të Gjykatës Kushtetuese*). Në këtë kuptim, Gjykata vlerëson se pavarësisht nga mënyra e formulimit të pretendimeve të kërkuesve, ato duhet të trajtohen në këndvështrim të respektimit të së drejtës së aksesit në gjykatë.

18. Në nenin 42/2 të Kushtetutës parashikohet se kushdo, për mbrojtjen e të drejtave, të lirive dhe interesave të tij kushtetues dhe ligjorë, ose në rastin e akuzave të ngritura kundër tij, ka të drejtën e një gjykimi të drejtë dhe publik brenda një afati të arsyeshëm nga një gjykatë e pavarur dhe e paanshme e caktuar me ligj. Kjo dispozitë sanksionon të drejtën për gjykim, ku e drejta e aksesit, që është e drejta për të vënë në lëvizje gjykatën, përbën një aspekt të saj. Në jurisprudencën e saj Gjykata është shprehur se e drejta për t'iu drejtuar gjykatës është një nga elementet më të rëndësishme të procesit të rregullt ligjor, në kuptim të nenit 42 të Kushtetutës dhe nenit 6 të Konventës Europiane për të Drejtat e Njeriut (KEDNJ). Kjo e drejtë e individit nuk përfshin vetëm të drejtën për të filluar një proces, por edhe të drejtën për të pasur, nga ana e gjykatës, një zgjidhje përfundimtare për mosmarrëveshjen objekt gjykimi, pasi aksesit në gjykatë duhet të jetë substantiv dhe jo thjesht formal (*shih vendimin nr. 25, datë 10.5.2016 të Gjykatës Kushtetuese*).

19. E drejta e aksesit u garanton subjekteve të cenuara të drejtën t'i drejtohen një gjykate, e cila do t'i dëgjojë pretendimet e tyre dhe do të shpallë një vendim pas një gjykimi të drejtë dhe publik. Neni 42 i Kushtetutës sanksionon në vetvete jo vetëm të drejtën e individit për t'iu drejtuar gjykatës, por edhe detyrimin e shtetit që t'ia garantojë atij këtë akses. Gjykata ka konsideruar se sipas këtij neni detyrimi për të garantuar të drejtën efektive të aksesit në gjykatë nuk nënkupton thjesht mungesën e një ndërhyrjeje, por mund të kërkojë edhe ndërmarrjen e veprimeve pozitive nga ana e shtetit. Në rast se mohohet një e drejtë e tillë, procesi konsiderohet jo i rregullt, sepse aksesit në gjykatë është para së gjithash një kusht kryesor për të realizuar mbrojtjen e të drejtave të tjera. Shteti i së drejtës nuk mund të konceptohet pa u njohur individëve të drejtën dhe mundësinë për t'iu drejtuar gjykatës (*shih vendimin nr. 67, datë 17.11.2015 të Gjykatës Kushtetuese*).

20. Sipas GJEDNJ-së do të ishte e pakonceptueshme që neni 6/1 të përshkruajë në detaje garancitë procedurale që u ofrohen palëve gjatë një procesi dhe të mos mbrojë në radhë të parë atë që në fakt bën të mundur përfitimin e garancive të tilla, që është aksesit në një gjykatë. Karakteristikat e procedurave gjyqësore, të tilla si: rregullsia, publiciteti dhe shpejtësia, nuk do të kenë fare vlerë nëse

nuk ka procedura gjyqësore. Pra, duke bërë një interpretim të të “drejtave efektive”, GJEDNJ-ja ka përcaktuar se garancitë e procesit të rregullt ligjor, të parashikuara në detaje nga neni 6 i KEDNJ-së, do të ishin të pavlefshme nëse do të ishte i pamundur fillimi i një procesi gjyqësor. E drejta e aksesit është një aspekt i pandarë i garancive të mishëruara në nenin 6, duke iu referuar parimeve të shtetit të së drejtës dhe të shmangies së pushtetit arbitrar, që qëndrojnë në themel të Konventës. Kështu, neni 6/1 i siguron gjithsecilit të drejtën për të pasur çfarëdo pretendimi në lidhje me të drejtat dhe detyrimet e tij civile përpara një gjykate. Në kuptim të sa më sipër, Gjykata ka theksuar se në aspektin kushtetues dhe në këndvështrimin e mjetit efektiv, e drejta e aksesit hyn në të drejtat themelore të individit, të cilat në çdo rast duhet të garantohen nga gjykatat. Çdo mosmarrëveshje apo kundërshti ndërmjet organeve shtetërore dhe individit duhet të ketë si destinacion përfundimtar gjykatat, të cilat duhet t’u japin përgjigje pretendimeve të tyre. Në këtë kuptim, gjykatat e juridiksionit të zakonshëm brenda hapësirës së juridiksionit të tyre dhe në respekt të parimit të gjykatës së caktuar me ligj, si dhe të parimit të kushtetutshmërisë, gjatë shqyrtimit të mosmarrëveshjeve janë të detyruara të zbatojnë të drejtat dhe standardet kushtetuese (*shih vendimin nr. 25, datë 10.5.2016 të Gjykatës Kushtetuese*).

21. Gjykata rithekson se kontrolli i kushtetutshmërisë së një vendimi gjyqësor vlerësohet në një kontekst të caktuar faktesh që lidhen me të drejtën për proces të rregullt ligjor. Rastet që i paraqiten Gjykatës mbi bazën e ankimit të individëve, duhet të shqyrtohen domosdoshmërisht në bazë të provueshmërisë së fakteve të dhëna. Marrja e vendimit për çështje kushtetuese kondicionohet nga përcaktimi i fakteve kushtetuese, mbi bazën e të cilave vlerësohet respektimi i së drejtës për një proces të rregullt ligjor. Përdorimi i Gjykatës Kushtetuese ka autoritetin për të vendosur përfundimisht për çështje të kushtetutshmërisë së procesit gjyqësor, ajo nuk mund ta ushtrojë këtë kompetencë pa analizuar faktet e natyrës kushtetuese (*shih vendimin nr. 5, datë 2.3.2010 të Gjykatës Kushtetuese*).

22. Duke vlerësuar respektimin e standardeve të mësipërme në çështjen në fjalë, Gjykata vëren se me vendimin nr. 1307 akti, datë 14.4.2014 Gjykata e Rrethit Gjyqësor Tiranë ka vendosur mungesën e juridiksionit gjyqësor mbi palën e paditur Ambasada e Republikës së Turqisë, bazuar në nenin 39 të KPC-së dhe nenin 31 të Konventës së Vjenës për Marrëdhëniet Diplomatike, duke vlerësuar se ky subjekt gëzon mbrojtje nëpërmjet imunitetit që ofron Konventa dhe se nuk ka pranuar vullnetarisht për t’iu nënshtruar juridiksionit gjyqësor. Ky vendim u kundërshtua nga kërkuessit në Gjykatën e Lartë, e cila, me vendimin nr. 00-2014-3699 (582), datë 12.11.2014 të Kolegji Civil, vendosi lënien në fuqi të vendimit të mësipërm të gjykatës së shkallës së parë. Po ashtu, Gjykata vëren se për sa i takon themelit të çështjes, pra kërtimeve të ngritura në kërkesëpadi, me vendimin nr. 5847, datë 13.7.2015, Gjykata e Rrethit Gjyqësor Tiranë ka vendosur: “*Pranimin e pjeshëm të kërkesëpadisë. Anulimin e pjeshëm të vendimit nr. 564, datë 17.12.1995 të KKKP-së Tiranë vetëm për sipërfaqen 2000 m²... Detyrimin e të paditurve Alma Zadeja (Radovicka), Gëzim Radovicka dhe Gazmend Radovicka të njohin pronarë paditësit Aleksandër Kolonja, Konstandin Kolonja, Linde Ulrike Schiedel dhe Sabira Kolonja, për sipërfaqen 2000 m²...*”. Po ashtu, sipas parashtrimeve të palëve dhe materialeve bashkëlidhur kërkesës, rezulton se ky vendim është kundërshtuar në Gjykatën e Apelit dhe çështja është ende në shqyrtim në atë gjykatë.

23. Bazuar në sa më sipër, Gjykata vlerëson se për sa kohë çështja e themelit është ende në shqyrtim në gjykatat e faktit dhe nuk ka një vendim përfundimtar për sa u takon kërtimeve të ngritura në kërkesëpadi, kërkuessit kanë të drejtën dhe mundësinë të përdorin mbrojtjen juridiksionale për sa u takon pretendimeve të tyre në lidhje me të drejtën kushtetuese të pronës private, të sanksionuar në nenin 41 të Kushtetutës, dhe të marrin një përgjigje përfundimtare nga gjykata e faktit në lidhje me këto pretendime, në kuptim të së drejtës së aksesit në gjykatë, si element i së drejtës për një proces të rregullt ligjor, të sanksionuar në nenin 42 të Kushtetutës. Për rrjedhojë, Gjykata vlerëson se pretendimi i kërkuessve është i pabazuar dhe kërkesa duhet të rrëzohet.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, në mbështetje të neneve 131/f dhe 134/1/i të Kushtetutës, si dhe të neneve 72 e vijues të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000, “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar, njëzëri,

VENDOSI:

- Rrëzimin e kërkesës.

Ky vendim është përfundimtar, i formës së prerë dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.

Anëtarë: Bashkim Dedja (kryetar), Vladimir Kristo, Vitore Tusha, Gani Dizdari, Fatmir Hoxha, Fatos Lulo. Besnik Imeraj